

Samfundet S:t Erik
Stockholm

Till:

Stockholms stadsbyggnadskontor
Registraturen
stadsbyggnadskontoret@stockholm.se

YTTRANDE
2022-03-07

Kumlet 23, Skeppargatan 48–50, Östermalm, dnr 2021-03452

Samfundet S:t Eriks ståndpunkt

Samfundet S:t Erik avstyrker föreslagna gårdshus i sin helhet men tillstyrker inredning av vindslägenheter och takkupor under förutsättning att utformningen anpassas till byggnadens uttryck. Samfundet S:t Erik tillstyrker även att befintlig bottenvåning får användas för centrumändamål.

Planförslaget

Planförslaget syfte är att åstadkomma fler bostäder inom fastigheten Kumlet 23, innebärande att gathusets vind omvandlas till tre lägenheter med reglerad bygggrätt för ljusinsläpp i form av tätt placerade takkupor mot både gården och gatan, och att en gårdsbyggnad med möjlighet till 22 lägenheter i fyra våningar plus en indragen femte våning med terrass uppförs. Gårdsbyggnadens volym ansluter i liv, något förskjutet i sidled, till grannfastighetens befintliga gårdshus men har ett utökat djup och en höjd som överstiger grannhusets taknock. Terrassplanet med dess gemensamhetslokal ska enligt förslaget vara tillgängligt för fastighetens samtliga boenden och kompensera för den del av gården som går förlorad. I gathusets bottenvåning som idag innehåller kontorslokaler ska centrumändamål medges.

Fastigheten

Byggnaderna i kvarteret Kumlet uppfördes i huvudsak under 1880- och 1890-talen utifrån 1800-talets rutnätsplan samt rådande byggnadsstadga och byggnadsordning. Över tiden har några av kvarterets äldre byggnader ersatts av modernare och emellanåt mer storskaliga volymer. Kumlet 23 är ett sådant exempel och bestod tidigare av två fastigheter (Kumlet 13 och 14) från 1880-talet som 1965 slogs samman till en. Året därpå revs båda flerbostadshusen mot gatan tillsammans med tillhörande gårdsbebyggelse för att ge plats åt ett nytt gathus, det vill säga den byggnad som står där idag.

Den aktuella byggnaden stod klar 1967 och är utförd i en bred sammanhållen volym som i jämförelse med omgivande 1800-talsbyggnader både är högre och har ett större djup. Den innehåller fler våningsplan och har en betydligt större sammanlagd bostadsyta än föregående gathus. Med sin tidstypiska gestaltning och ett för tiden ovanligt omsorgsfullt materialval utgör byggnaden en mycket fin exponent för det sena 1960-talets arkitektur. Samma omsorg om detaljerna återkommer i utformningen av den stora och öppna innergården vars yta är indelad i olika rum för olika behov. Gården har i stort sett behållit sin grundstruktur från anläggandet men har kontinuerligt kompletterats med växtmaterial till att få den lummiga karaktär den har idag.

Samfundet S:t Eriks synpunkter

Vad angår gårdsbebyggelsen är Kumlet 23 uppförd i en tidsanda då många innergårdar sanerades genom att gårdsbebyggelse revs för att förbättra bostädernas/kvarterets tillgång till ljus och luft. Samtidigt möjliggjordes för högre och djupare gathus. Gårdsrummet och gathuset i den aktuella fastigheten bör därför betraktas som en helhetskomposition, och en utmärkt representant för sin

tids stadsplaneringsideal. Idag återstår mycket få gårdsmiljöer från 1960-talet av den välbevarade karaktär som den vid Kumlet 23. Det är således viktigt att gårdens värdeskapande element bevaras i så stor utsträckning som möjligt, vilket också uttrycks i planunderlagets antikvariska konsekvensanalys.

Förslagets gemensamma terrassplan kan knappast kompensera för den kraftigt krympta gårdstytan, och riskerar att bli svårtillgänglig för gathusets boende.

Sol- och dagsljusförhållanden kommer enligt analyserna att påverkas negativt, både vad gäller befintliga och tillkommande lägenheter. Dessutom innebär gårdshusets placering i förhållande till gathuset att insynen lägenheterna emellan blir påtaglig. Förslaget går således stick i stäv mot 1960-talets ambition att öppna upp för ljus och luft. Det idag öppna gårdsrummet är också av stort värde för omgivande fastigheters bostäder och vård- och omsorgsboende.

Mot denna bakgrund anser Samfundet S:t Erik att ett genomförande av föreslagna gårdsbyggnad är olämpligt, och skulle innebära en stor förlust av stadsplanerings- och socialhistoriska värden, samt ha en negativ inverkan för kvarteret som helhet. Med det befintliga djupa gathuset i sju våningar, plus eventuell vindsinredning, kan dessutom en rimlig byggnadsvolym på fastigheten redan anses ha tagits i anspråk.

Angående vindsinredningen ställer sig Samfundet S:t Erik generellt inte odelat positivt till den ackumulerande förekomsten av takkupor. Men efter att ha studerat fastigheten på plats har vi konstaterat att gathusets indragna takparti i stort sett helt skymms från gatunivå, vilket torde gälla även tillkommande takkupor och att föreslagen vindsinredning därmed inte påverkar upplevelsen av byggnaden från gatunivå. Det är dock av stor betydelse att takkupornas utformning anpassas till byggnadens formspråk.

Samfundet S:t Erik avstyrker detaljplaneförslagets gårdshus men tillstyrker med ovanstående reservation vindsinredning med föreslagna vindskupor samt ändrad användning av bottenvåningen.

Samfundet S:t Erik skulle gärna se att staden presenterar ett förhållningssätt till en lämplig maximal exploateringsgrad för den äldre rutnätsstadens bostadsfastigheter.

För Samfundet S:t Erik

Monica Andersson
Ordförande

Laila Reppen
Sekreterare

Lotta von Liewen Wistrand
Adjungerad ledamot